

Exemplar für Prüferinnen und Prüfer

Kompenzációs vizsga
az egységesített, kompetenciaközpontú írásbeli
érettségi vizsgához / érettségi és diplomavizsgához

2024. október

Magyar

Kompenzációs vizsga (1.)
Vizsgáztatói példány
(feladatsor értékelési útmutatóval)

Kompenzációs vizsgával kapcsolatos információk vizsgáztatóknak

Tisztelt Vizsgáztató!

Az alábbi kompenzációs vizsga egy vizsgatételt tartalmaz, amely több feladatból áll. Mindegyik feladatot a mellékelt szöveg(ek) figyelembevételével egy vizsgabeszélgetés keretében kell megoldani. A feladatokban mindkét követelményszint megtalálható: a *reprodukció*, *reorganizáció* és *transzfer*, ill. a *reflexió* és *problémamegoldás*. Az utolsó feladatnál a vizsgázónak önállóan, nem párbeszédese formában kell elmondania egy beszédet. Annak érdekében, hogy a vizsgázónak minden egyes feladatra elegendő ideje maradjon, illetve hogy a vizsga időtartama összesen ne haladja meg a 25 percet, ajánlatos betartani az egyes feladatoknál feltüntetett időtartamot.

A vizsgáztatói példányban a feladatokat és a mellékelt szöveg(ek)et a „Magyarázatok és megoldási javaslatok a kompenzációs vizsgatételhez” című rész követi, amely segít önnek a kompenzációs vizsga értékelésénél. A vizsgáztatói példány utolsó oldalain az ehhez a kompenzációs vizsgához tartozó értékelőlapot, valamint a kötelezően alkalmazandó javítási és értékelési útmutatót találja.

Kiemelendő, hogy a „Magyarázatok és megoldási javaslatok a kompenzációs vizsgatételhez” című részben az adott feladat lehetséges megoldásai olvashatóak, melyek a tartalmi dimenzióra helyezik a hangsúlyt. A vizsgázó a feladat meghatározásától függően akkor is teljesítheti nagyon jól az adott feladatot, ha nem mindegyik javasolt gondolatot építi be válaszaiba, ha más, tartalmilag fontos nézőpontot mutat be, vagy egy másik interpretálási lehetőséget választ.

A felkészülési idő min. 30 perc, a vizsga időtartama max. 25 perc.

A vizsgázó segédeszközként használhat szótárt.

A kompenzációs vizsga eredménye akkor pozitív, ha a vizsgázó a fontosabb területeken nagyrészt teljesítette a követelményeket.

A végső osztályzat a kompenzációs vizsga során nyújtott teljesítményből és az írásbeli vizsga eredményéből tevődik össze. A végső osztályzatról a vizsgabizottság dönt.

Téma: Példamutatás

Szituáció: Ön egy iskolai vitafórum keretében szól hozzá a témához, és felhívja a figyelmet a fair play szerepére a sportban és a hétköznapi életben.

Olvassa el a Képmás weboldalán 2019. január 2-án megjelent *A példamutatás a legjobb tanítás – Fair play a sportban és a hétköznapi életben* című interjút, amely az olimpiai ezüstérmes Kamuti Jenővel készült (1. melléklet)!

Dolgozza ki a következő feladatokat:

Feladatok		Követelményszintek
1.	Foglalja össze a cikk fő gondolatait a példamutatásról!	1. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer</i> A vizsgarész időtartama: kb. 7 perc
2.	Elemesse a szöveg szerkezetét és nyelvezetét!	1. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer</i> A vizsgarész időtartama: kb. 5 perc
3.	Vesse össze a fair play-t a jó és erkölcsös viselkedéssel a közös jellemzők és a különbségek szerint!	1. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer</i> A vizsgarész időtartama: kb. 8 perc
4.	<u>Mondjon egy beszédet</u> a témáról fiatalok körében: – Nevezze meg a cikk főbb gondolatait, amelyek a fair play viselkedésről szólnak! – Hozza összefüggésbe a példamutatásról írtakat saját tapasztalataival! – Hívja fel a figyelmet arra, milyen szerepe van a fair play viselkedésnek a sportban és a hétköznapi életben!	1. és 2. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer;</i> <i>reflexió és problémamegoldás</i> A vizsgarész időtartama: max. 5 perc (min. 3 perc)

1. melléklet

A példamutatás a legjobb tanítás – Fair play a sportban és a hétköznapiakban

A fair play viselkedés sokkal többet jelent, mint csak jót tenni másoknak – a sportban rejlő értékek pedig meghatározhatják a mindennapi életünket is. Interjú az olimpiai ezüstérmes Kamuti Jenővel, a Nemzetközi Fair Play Bizottság elnökével.

Interjú: Lippai Roland

– A Magyar Olimpiai Bizottság Fair Play Bizottsága kiírta pályázatát a következő esztendőre is. Miért van szükség erre évről évre, s miért fontos végül is az egész társadalom számára megmutatni a díjnyertes embereket?

– A világ bármelyik országában és társadalmában fontos megismertetni és terjeszteni azt a hitet és példát, amit a fair play jelent és nyújtani képes. Azt gondolom, hogy a legjobb tanítás a példamutatás. Utóbbi képes a legnagyobb befolyást kifejteni annak érdekében, hogy sokan megismerjék és tudják, mi az a tisztesség, és mit jelent jó életet élni. A fair play díj egyik célja, hogy bemutassa azokat az embereket, akik ezen értékeket vallják és ezek szerint élnek. Fontosnak tartom, hogy egyre több olyan példakép éljen közöttünk, akik profétái a tisztességes életnek. Jacques Rogge korábbi, fair play díjas NOB¹-elnököt tudnám még idézni: A győztes az, aki tisztességesen élt, küzdött és versenyzett. Ez egy olyan gondolatsor, amihez valóban érdemes ragaszkodni. [...]

– Az embereknek, a társadalomnak szüksége van a jóra – ezt veszem ki a szavaiból.

– Abszolút így gondolom, fontosnak tartom, hogy minél több pozitív hír és esemény vegyen körül bennünket – amelyek legyenek igazak és méltók azokhoz, akikről szólnak.

– A fair play viselkedés miben különbözik attól, hogy valaki szimplán jó, szolidáris a másik emberrel? Mi az a tényező, ami a fair play-t megkülönbözteti a jó és erkölcsös viselkedéstől?

– Alapvető tényező, hogy aki megkap egy fair play díjat, valami többet tett hozzá a cselekedetéhez; olyat, ami belülről, szívből jön. Olyan plusz értékről van szó, amiben a társadalom is hisz, és azt el is fogadja. Mindez pedig emlékezteti az embereket arra, hogy lehet jól és tisztességesen is élni. Olyan pluszról van szó, ami „provokálja” az átlagembert a cselekvésre: ha például valaki egy idős embert lát a gyalogátkelőnél, akkor álljon meg az autójával és segítse ezzel őt az átkelésnél. De a fair play megnyilvánul abban is, ha az ember toleráns, vagy kerüli a goromba viselkedést. De a sport-

nál maradva... A sport egy nyíltan követhető eseménysorozat, amely tiszta lehetőséget kínál arra, hogy valaki tisztességesen viselkedjen. Az ember egyre éhesebb a szeretetre, márpedig a sportot majdnem mindenki szereti. Egy picit divattá is vált, mert a társadalom mégis csak rájött arra, hogy ha egy kicsit sportosabban él, akkor boldogabb lesz az élete is.

– Azok az értékek, amelyek a sportban megjelennek – kítartás, becsület, versenyszellem, motiváció – át tudnak szivárogni a sporton kívüli, hétköznapi életbe is?

– Mindenképpen. Hadd említsem példaként Varga János bíró olimpiai bajnokot, akit idén választottunk meg „A Nemzet Sportolójának”. „Egyszerű”, szerény gyerek, aki falusi srácként küzdötte föl magát olimpiai bajnokká. Lassan elfeledkezünk ezekről a sikerekről, pedig ezeknek az embereknek a viselkedése és a morálja példaértékű. Egy ilyen ember – mint amilyen Varga Jancsi is – a legmagasabb csúcsokra jutott, és ott is éppen olyan szerény és tisztességes ember maradt, mint amilyen a bajnoki címei előtt volt.

– Viszont Ön is hatalmas és gazdag életúttal bír, számos elismerés után idén megkapta a Magyar Örökség díjat is. Mit jelent egy ilyen díj? Mit üzen Önnek és akár nekünk is?

– Ez a díj a legnagyobb örömet adja számomra, de egyben felelősséget is. A magyarság – éljen Kolozsvárott vagy a Felvidéken – az én családom, tehát ez a díj az öröm mellett kötelezettséget jelent arra, nehogy véletlenül valami „rosszat” tegyek. Az igaz, hogy az ember az első helyért versenyez, az én célom viszont az volt, hogy jól vívjak, jó orvos és családapa legyek. Ezeket

a szerepeket sokszor nem is volt és most sem könnyű összeegyeztetni, viszont a saját elvárásom magam felé – és a társadalomé is – az, hogy legyek becsületes, és álljak rendelkezésre, ha szükséges.

– A sport ethoszáról² beszélünk, de mégis adja magát a kérdés: az a hatalmas biznisz, ami ráépült a sportra, vajon nem erodálja-e³ annak szellemiségét?

– Ez igaz, és nem lehet nem tudomást venni erről a helyzetről. Az én megítélésem szerint – és most durván fogalmazom meg – a

pénz megöli a tiszta sportot, a fair play eltűnésének kezdete a pénz megjelenéséhez köthető. De ezzel együtt az is igaz, hogy szükség van a pénzre is, hiszen sok minden – például vívótermek vagy focipályák építése – nem valósulhatna meg másképp. [...]

■ 135

Forrás: <http://kepmas.hu/hu/a-peldamutatas-a-legjobb-tanitas-fair-play-a-sportban-es-a-hetkoznapokban> [2024.06.04.], rövidített változat.

Szómagyarázat:

¹ NOB: Nemzetközi Olimpiai Bizottság

² ethosz: erkölcs, erkölcsi magatartás

³ erodál: elkoportat

INFORMÁCIÓK:

Kamuti Jenő (Budapest, 1937): „A Nemzet Sportolója” címmel kitüntetett világbajnok, kétszeres olimpiai ezüstérmes magyar vívó, orvos, sportvezető, a Nemzetközi Fair Play Bizottság elnöke.

Forrás: <http://kepmas.hu/hu/a-peldamutatas-a-legjobb-tanitas-fair-play-a-sportban-es-a-hetkoznapokban> [2024.06.04.], rövidített változat.

Magyarázatok és megoldási javaslatok a kompenzációs vizsgatételhez

Téma:	Példamutatás
Szituáció:	<u>helyzet</u> : beszélgetés a példamutatásról <u>szerep</u> : véleményét megfogalmazó fiatal <u>címzettek</u> : diáktársak
A tétel feladatainak teljesítése tartalmi szempontból:	
Az input-szöveg(ek) lényeges gondolata(i):	Fontos megismertetni és terjeszteni azt a hitet és példát, amit a fair play jelent és nyújtani képes. A fair play díj egyik célja, hogy bemutassa azokat az embereket, akik ezen értékeket vallják, és ezek szerint élnek. Azok az értékek, amelyek a sportban megjelennek – kitartás, becsület, versenyszellem, motiváció – át tudnak szivárogni a sporton kívüli, hétköznapi életbe is.
Megoldási lehetőségek az 1. feladathoz: Foglalja össze...!	<i>Lásd fent.</i>
Megoldási lehetőségek a 2. feladathoz: Elemezze...!	<i>szövegtagolás, mondatszerkezet, szóhasználat, idegen eredetű szavak és azok helyesírása</i>
Megoldási lehetőségek a 3. feladathoz: Vesse össze...!	A fair play viselkedés – erkölcsös viselkedés Közös vonások: <ul style="list-style-type: none"> – példamutatás – ezek által jót teszünk másoknak, szolidárisak vagyunk – a sportban rejlő értékek meghatározhatják a mindennapi életünket is Különbségek: <ul style="list-style-type: none"> – a fair play viselkedés sokkal többet jelent – aki megkap egy fair play díjat, valami többet tett hozzá a cselekedetéhez, olyat, ami belülről, szívből jön – példát mutat arra, hogy lehet jól és tisztességesen élni – a pénz megjelenése veszélyezteti a fair play-t

Megoldási
lehetőségek a
4. feladathoz:

beszéd diákok előtt

Egyéni megoldások.

- az összefüggő beszédnek megfelelő szerkezeti tagolás
- a párbeszédes részben megnevezett tartalom használata és reflexiója
- érdemi helyesség
- az érvelés logikája
- a tartalomnak és nyelvezetnek a címzetthez való igazítása
- az adott szituációnak megfelelő fogalmazás

Lásd fent (1–3.).

Indoklás egyéni érveléssel.

Saját tapasztalatok megemlítése.

Beurteilungsraster zur Kompensationsprüfung der standardisierten Reife- und Diplomprüfung in der Unterrichtssprache

Kompetenzbereich	Teilkompetenzen	nicht erfüllt	das Wesentliche überwiegend erfüllt	das Wesentliche zur Gänze erfüllt	über das Wesentliche hinausgehend erfüllt	weit über das Wesentliche hinausgehend erfüllt
(K1) Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht Anforderungsbereich 1 <i>(Reproduktion, Reorganisation und Transfer)</i>	<p>kann Informationen, Standpunkte und Meinungen aus der Textbeilage/ den Textbeilagen ermitteln, strukturiert zusammenfassen bzw. einander gegenüberstellen</p> <p>kann Aufbau bzw. Argumentationslinien der Textbeilage(n) identifizieren und gegebenenfalls anhand von Textbelegen erläutern</p> <p>kann Merkmale bzw. die Intention(en) der Textbeilage(n) identifizieren und Textbelege dafür finden</p> <p>kann sprachliche bzw. literaturästhetische Besonderheiten der Textbeilage(n) identifizieren, analysieren und deren Wirkung bzw. Funktion beschreiben</p>					
Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht Anforderungsbereich 2 <i>(Reflexion und Problemlösung)</i>	<p>kann Meinungen, Argumente bzw. Argumentationslinien der Textbeilage(n) reflektieren und bewerten bzw. Interpretationshypothesen formulieren und anhand von Textbelegen begründen</p> <p>kann eine eigenständige Position zum Thema der Textbeilage(n) argumentativ überzeugend formulieren bzw. zu gesellschaftlichen, kulturellen, politischen und wirtschaftlichen Phänomenen treffsicher Stellung nehmen und diese bewerten</p> <p>kann themenbezogenes Sachwissen aktivieren, anwenden und gegebenenfalls Bezüge zu eigenen Erfahrungen und Werthaltungen herstellen</p> <p>kann mindestens drei Minuten zusammenhängend monologisch zum vorliegenden Thema sprechen</p>					
(K2) Aufgabenerfüllung hinsichtlich Stil, Ausdruck und normativer Sprachrichtigkeit	<p>kennt Sprachnormen und kann diese korrekt anwenden</p> <p>kann relevante Fachbegriffe anwenden und zeigt Varianz in Wortwahl und Satzbau</p> <p>kann adressaten- und situationsangemessen formulieren</p> <p>kann in Bezug auf die Textbeilage(n) eigenständig formulieren</p>					

Korrektur- und Beurteilungsanleitung

1 Erläuterungen zum Beurteilungsraster zur Kompensationsprüfung in der Unterrichtssprache

Die gesetzliche Regelung sieht vor, dass der Prüferin/dem Prüfer und der Beisitzerin/dem Beisitzer bei der Beurteilung des Prüfungsgebiets eine gemeinsame Stimme zukommt. Daher sollten stets beide den Beurteilungsraster erhalten, der der Angabe für Prüferinnen und Prüfer beiliegt.

Die Beurteilung einer Kompensationsprüfung in der Unterrichtssprache **muss** unter Verwendung des standardisierten Beurteilungsrasters erfolgen.

1.1 Aufgabenstellung

Jede Aufgabenstellung ist in mehrere Teilaufgaben gegliedert, die **alle** von der Kandidatin/vom Kandidaten zu bearbeiten sind.

1.2 Kompetenzbereiche

Der Beurteilungsraster ist in zwei Kompetenzbereiche gegliedert, die dem Beurteilungsraster der standardisierten Klausur entsprechen:

- **K1: Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht**
 - Anforderungsbereich 1: *Reproduktion, Reorganisation und Transfer*
 - Anforderungsbereich 2: *Reflexion und Problemlösung*
- **K2: Aufgabenerfüllung hinsichtlich Stil, Ausdruck und normativer Sprachrichtigkeit**

1.3 Notenfindung

Beurteilt werden die beiden Kompetenzbereiche **Aufgabenerfüllung aus inhaltlicher und struktureller Sicht** (jeweils bezogen auf die beiden Anforderungsbereiche) sowie **Aufgabenerfüllung hinsichtlich Stil, Ausdruck und normativer Sprachrichtigkeit**.

Jeder dieser beschriebenen Kompetenzbereiche muss in Summe (der Teilkompetenzen) positiv bewertet werden, um zu einer positiven Beurteilung der Kompensationsprüfung zu gelangen.

Wenn bei einer Prüfung **einer** der Kompetenzbereiche (K1 oder K2) nicht „überwiegend“ erfüllt ist, ist die Prüfung mit „Nicht genügend“ zu beurteilen.

Die Prüfung ist mit „Genügend“ zu beurteilen, wenn beide Kompetenzbereiche zumindest „überwiegend“ erfüllt sind.

Die Prüfung ist mit „Befriedigend“ zu beurteilen, wenn beide Kompetenzbereiche „zur Gänze“ erfüllt sind. Einzelne „überwiegend“ erfüllte Teilkompetenzen können durch „über das Wesentliche hinausgehend“ und „weit über das Wesentliche hinausgehend“ erfüllte Leistungen ausgeglichen werden.

Mit „Gut“ oder „Sehr gut“ ist eine Prüfung zu beurteilen, wenn die Teilkompetenzen der Kompetenzbereiche jeweils mehrheitlich „über das Wesentliche hinausgehend“ erfüllt oder „weit über das Wesentliche hinausgehend“ erfüllt sind.

Werden alle zwei Kompetenzbereiche positiv (= „überwiegend“ und darüber) bewertet, könnte sich eine Zwischennote ergeben. In diesem Fall liegt es im Ermessensbereich der Prüferin/des Prüfers, ob die bessere oder die schlechtere Note gegeben wird. Für diese Entscheidung ist die Aufgabenerfüllung in den einzelnen Teilkompetenzen, wie etwa Argumentationsqualität oder stilistische Qualität, noch einmal heranzuziehen.

1.4 Zur Spaltenbezeichnung des Beurteilungsrasters

Die Attribute der Spalten „das Wesentliche überwiegend erfüllt“ („die nach Maßgabe des Lehrplanes gestellten Anforderungen in der Erfassung und in der Anwendung des Lehrstoffes sowie in der Durchführung der Aufgaben in den wesentlichen Bereichen überwiegend erfüllt“), „das Wesentliche zur Gänze erfüllt“ („in den wesentlichen Bereichen zur Gänze erfüllt“, „merkliche Ansätze zur Eigenständigkeit“), „über das Wesentliche hinausgehend erfüllt“ („in über das Wesentliche hinausgehendem Ausmaß erfüllt“, „merkliche Ansätze zur Eigenständigkeit“, „bei entsprechender Anleitung die Fähigkeit zur Anwendung [des] Wissens und Könnens auf [...] neuartige Aufgaben“) und „weit über das Wesentliche hinausgehend erfüllt“ („in weit über das Wesentliche hinausgehendem Ausmaß erfüllt“, „deutliche Eigenständigkeit“, „die Fähigkeit zur selbständigen Anwendung [des] Wissens und Könnens auf [...] neuartige Aufgaben“) entsprechen den Notendefinitionen der Beurteilungen mit „Genügend“, „Befriedigend“, „Gut“ und „Sehr gut“ in der Verordnung zur Leistungsbeurteilung (vgl. § 14 LBVO). Wichtig ist, dass die Beurteilung der Prüfung entsprechend dem Abschnitt 1.3 erfolgt.

2 Gesamtbeurteilung

Da sowohl die von der Kandidatin/vom Kandidaten im Rahmen der Kompensationsprüfung erbrachte Leistung als auch das Ergebnis der Klausurarbeit für die Gesamtbeurteilung herangezogen werden, kann die Gesamtbeurteilung nicht besser als „Befriedigend“ lauten.